(c) ישראל אלדד מחשבת מלכות ישראל
www.israeleldad.co.il

דברי הימים

חדשות העבר

Chronicles
(1520 B.C.E.)

כ״ב בניסן ב״רמ״א ליצירה

גליון 5

שליט ממוצא עברי מאשים עברים בריגול:

בני יעקב נאסרו במצרים

מוף, כ׳ בניסן (סוכנות־הידיעות הפרעונית). — **עשרת בני יעקב בן יצחק העברי מארץ כנען נאסרו כאן לפי פקודתו האישית של צפנת פענח המושל הגדול, משנה לפרעה תותמוס הראשון. העצורים נאשמים בריגול לטובת הכוחות ההיקסוסיים והחביריים, הרוצים לשוב ולכבוש את מצרים לאחר שגורשו ממנה לפני יובל שנים. לדברי בני יעקב הם ירדו למצרים לקנות תבואה מחמת הרעב בכנען. שמעון בן יעקב הובדל מאחיו כמסוכן בכולם.**

בהודעה רשמית מטעם הארמון של צפנת פענח נאמר, כי הוודות לעירנותה של משטרת מוף הוסלה כנופית מרגלים עברים שחדרה למצרים באמתלה של קניית מיצרכי מזון מהאסמים המצריים אשר בפיקוח צפנת פענח. המרגלים ניסו להעדים על השלטונות המצריים בהיכנסם לעיר בנפרד, איש איש דרך שער אחר. בחקירה הראשונה הם מסרו הודעות סותרות זו את זו ולא ידעו להסביר משום מה לא נכנסו יחד ומשום מה נתפזרו בכל רחבי העיר. עדים רבים מעידים כי ראו אותם משוטטים סביב לארמונות שונים וגם בקרבת מקדשים.

יהודה בן יעקב נאסר ברחוב הזר גות. אחת הזונות אף הופיעה במשטרה והעידה שהוא חקר אותה ארוכות על מחנות העבודה של עבדים עבריים.

פרט לשמעון לא התגנדו המרגלים למאסרם. שמעון נכבל לאחר תגרה קצרה, בה נמצע קשה אחד השוטרים. אלמלא פקודתו המפורשת של צפנת פענח לא לנגוע בגופו, ודאי היו הורגים אותו במקום. אין ספק שהשליט הנכון (אגב: גם הוא ממוצא עברי) מקוה להוציא מפי האסרים ידיעות בעלות חשיבות מדינית. (ר׳ בע״ ב׳: „מי הם בני יעקב ז״)

המשטרה ידעה מראש!

תבי, (מאת סופרנו). — פעולתה המזהירה של משטרת מוף עוררה שביעת־רצון רבה.

תותמוס עצמו נמצא כידוע בשעה זו הרחק מהארץ, במסע הנצחון שלו בנהריים. מועצת השרים בתבי התכנסה מיד והחליטה להעניק אות־כבוד נוסף לצפנת פענח אשר נתגלה לא רק כשר־אספקה מצליח, כי אם גם כאיש־בטחון מופלא.

בין כוהני תבי עורר הדבר קנאה, הם רואים בזה מעשה־הצלחה נוסף לכוח הקסמים והניתוש של העבד הזר הזה שעלה לגדולה באורח כה מפתיע. לעומת זאת נמסר, כי חובי המשטרה לא הופתעו כלל. זה שנה שלמה שצפנת פענח פרש רשת לרגלי הריגול של אויבי הארץ. שמותיהם של המרגלים היו בידי כל משמרות הגבול. אך בחכמתו הרבה ציוה צפנת לתת להם להכנס למצרים ורק הגביל את תחומי תנועתם. עתה מביגים מדוע קבע השר המשביר את מוף כעיר היחידה שבה רשאים בני חוץ־לארץ לקנות תבואה. הוא רצה לאתר את חוג פעולתם של המרגלים ולמנוע את פיזורם בארץ הגדולה.

כאן תמהים מנין היתה לצפנת הרשימה המדוייקת של המרגלים. רואים בכך אות לקיומה של רשת־ריגול נגדית מסונפת. כן נסתייע ראי המושל במוצאו העברי לרכוש לו בעלי ברית — בין העברים הרבים אשר בכנען.

פרעה תותמוס הגיע לפרת

המנצח מצהיר כי סיים שליחותו ומתכונן לחזור לאחר ששבה שבויים במספר עצום

מאת כתבנו המיוחד

ני, נהרינה (על נהר פרת). — פרעה מלך מצרים אחפרכרה תותמס פרץ אתמול בראש צבאותיו אל תוך העיר ני, היא בירת המדינה בעלת אותו שם, על גדתו המערבית של הנהר פרת, ולכד את העיר.

המלך הביע את שביעת רצונו מתוצאות המערכה שניהל, אשר אפשר לראותה כבר כאילו הגיעה לסיומה. נודע ממקורות מוסמכים כי לא ייעשה כל נסיון לחצות את הפרת ולפרוץ אל שטח המיטאנים.

החורים שבנהרינה לא עצרו כות לבלום את התקדמותו של פרעה תותמס, כשם שלא עצר כוח כל עם אחר שנמצא בדרכו. בהודעה הרשמית של הצבא המצרי נאמר, כי אלפים מאנשי האויב נהרגו, ונתפס „מספר עצום" של שבויים. כן נאמר שם כי פרעה תותמס „גילה כי האויב קשר עליו בסתר... וערך בו טבח גדול". מניחים כי הכוונה כאן לשרידים מסויימים של ההיקסוסים, אשר תותמס חושד בהם כי קשרו קשר לחדש את פעולות־האיבה נגד מצרים.

הפעולה הראשונה

פרעה אח־מוסה, ששיחרר את ארצו מן המלכים ההיקסוסים והקים את השושלת הנוכחית, השמונה עשרה, עשה בשעתו פעולה יסודית ביותר: הוא גרש את כובשי מצרים ממצודת־העוז שלהם שבדלתה, אוארים, ורדף אחריהם עד שרוחן — הוא המבצר אשר ההיקסוסים כה בסתר ובאו בו, בכנען הדרומית, ואשר נכנע לאחר מצור של שלוש שנים. אולם, בעוד שהצליח לשבור את מטה עוזם של ההיקסוסים במצרים ולגרש את הפולשים מתוך משם, שימשו להזכיר למלכי מצרים כי סכנת ההיקסוסים טרם חלפה.

אמן־חוטפ, שעלה על כס המלוכה אחרי אח־מוסה, ראה צורך לערוך

אא־כפר־כרה הוא פרעה תותמס א׳

מסע צבאי לתוך רתנו, כדי להציב מחדש את שלטון מצרים על כנו באזור זה. מסעותיו של אח־מוסה ושל אמן־חוטפ פינו את הדרך לתותמס במסעו הנוכחי, והוא לא נתקל בהתנגדות רבה.

תותמס מרחיק מסעו

אולם תותמס העיז להתקדם יותר מאלה שהיו לפניו, ואסר מלחמה על תושבי המחוז הצפוני נהרינה, מזרחית מן העיר הגדולה חלב.

לאחר שהשיג את משימתו בהתקפה עומד תותמס עתה לחזור, עם צבאו ועם השבויים אשר שבה. אין ספק כי בשובו מצרימה, ידאג שמעשי גבורתו „בארץ אמו" (כפי שמכנים המצרים חלק זה של אסיה) יירשמו בראוי לדורי דורות.

יבולו של יום

קצין־הצבא המצרי הותיק, פנחב, הרג במו ידיו, ביום הקרבות בנהרינה, עשרים ואחד מחיילי האויב, שאת ידיהם הבריותות הביא שי למלך תותמס, כהוכחה מוחשית ליעילותו ולגבורתו. נוסף לכך הוא תפס סוס אחד ורכב אחד.

חטשפסות בת פרעה המנצח:

„בעקבות הנצחון יבוא שלום"

תבי, (סוכנות־הידיעות הפרעונית). — את התקווה, שבעקבות נצחונו של פרעה תותמס על נהר פרת תשתרר תקופת שלום במצרים, הביעה הנסיכה חטשפסות בת תותמס לפני שהפליגה דרומה.

וזו לשון ההצהרה, שפורסמה כאן מטעם הנסיכה: — ברגע האחרון נודע לי על נצחונו המפואר של אבי בן האלים אהוב אמון, יחידו של רע, תותמוס השליט העליון. אין במוני בין המאושרים על הצלחתו זו של אבי הגדול, שהגיע עד לנהר פרת. אך עם זאת אני מקוה שיבואו על מצרים ימי שלום ונוכל לפתוח בהקמת הבנינים הגדולים אשר יגיצו חו לעולמי־עד את גדולת שושלתנו, שושלת תבי המפוארת, משחררת מצרים.

עתה „פני לארץ הדרום, נביא לתושביה שהם נתיני מצרים ממיסב תוצרת מצרים, ונביא משם מאוצרותיהם. ביחוד נתתי אל לבי להביא משם מטעי בשמים כי טובים הם להקטיר קטורת במקדשי אמון־רע אשר יקומו פה לתפארת.

רשת הריגול מגיעה לארמון

דן וגד בקשר עם תותמוס השני?

מוף (סוכנות־הידיעות הפרעונית). — דן וגד, האחרונים בבני־יעקב שנאסרו, הובאו היום לארמון צפנת. מאסרם נתאחר ביום אחד לעומת מאסר יתר אחיהם.

בחוגי העתונות נפוצה השמועה שהם נאסרו בתבי בצאתם מארמונו של הנסיך הצעיר תותמוס השני בנו של פרעה הנוכחי.

כידוע שוררים יחסים מתוחים ביותר בין תותמוס השני, שהוא יורש העצר, ובין צפנת פענח.

המשטרה פרסמה הכחשה נמרצת של הידיעה, אף כי היא מסרבת לפרט באלו מסיבות נעצרו שני בני־יעקב אלה.

לדעת העתונאים ההכחשה היא הכרחית שכן הדבר עלול לסבך את יורש־העצר בפרשת ריגול. בדבר זה איש אינו מעוניין, ביחוד בשעה זו, שפרעה עצמו נמצא הרחק מגבולות מצרים ואף חטשפסות, זו שרואים בה כבר היום מושלת־למעשה, נמצאת בנמל הפלגת אניותיה דרומה לגוביה.

במצב זה תותמוס הוא להלכה האיש רם־המעלה ביותר בארץ, והאלים מגינים עליו.

לתושבי ירושלים

דחוף!!

שיירת המזון הגיעה. החלוקה במקדש אל־עליון מתחילה מחר.

מפקד מצרי זיהה את שמעון

מוף, (סוכנות־הידיעות הפרעונית). — מהומה רבה קמה בארמון צפנת־פענח כאן, כאשר אחד האסירים העברים מבני יעקב זוהה כראש הפושטים על שכם לפני שלושים שנה.

את האיש, שמעון בן יעקב, זיהה — תוך התפרצות זעם וצעקות — אחד המפקדים של משמר הארמון, סבה־קו־טפ.

מלך חורי

וזה היה המעשה אשר בשעתו החריד את כל יושבי ארץ כנען, והרים ממנו הגיעו עד מצרים:

שמעון בן יעקב מובל למאסר

השבט העברי הגדול של יעקב בן יצחק בן אברהם מאור כשדים, התיישב בקרבת העיר הגדולה שכם, מכיוון שאנשי שכם רובם אכרים, בעלי מלאכה וחיילים, הם קידמו בברכה את שבט־הרועים המפורסם, אשר סיפק לעיר חלב ומעשי חלב וצמר לרוב. אמנם נמצאו בין תושבי־שכם הקדומים אשר הביטו בעין רעה על התיישבות זו בקרבתם, בטענם שעברים אלה פותחים במרעה ומסיימים בחקלאות ומי יודע לאן יגיעו — ועוד זכותה פרשת הסכסוכים עם יצחק בסביבות באר־שבע. אבל יעקב — אשר כידוע בילה שנים רבות בארם — הרגיע את יושבי שכם ושליטיה בטענו שאין לו כל כוונות רעות. חמור, נשיא שכם, אשר מוגה להיות ראש העיר עוד בשנים האחרונות של שלטון ההיקסוסים, כרת ברית עם יעקב.

סכסוך בגלל אשה

אך ארע ששכם בנו של הנשיא חמור ראה את דינה בת יעקב וחמד אותה בלבו. ראש העיר פנה אל ראש השבט בהצעת חיתון. והנה נתגלה שבקרב שבט גדול ואציל זה עדיין שמורים רעיונות שהביא עמו אברהם אבי השבט. הם שומרים על איזו טהרת שבט שאינה מובנת לא לבני כנען ולא להיקסוסים. בית יעקב סרב לתת את דינה לאשה לשכם בן חמור. וכן החלה פרשה של מעשי אלימות ותגובות הדדיות.

מעשה־ערמה

שכם חטף את דינה מאהלה. החל משא־ומתן קשה. בני יעקב התנו תנאי ששכם בן חמור ועמו כל אנשי שכם ימולו (מנהג זה ידוע במצרים, אולם בכנען רק העברים נוהגים בו). נשיא העיר, בנו וכל רבי העיר הסכימו לתנאי זה ומלו. אך התברר שלא היה זה אלא מעשה ערמה של בני יעקב. ושני בניו, שמעון ולוי — הראשון ידוע בקנאותו וגבורתו, השני באדיקותו באמונת אברהם — התנפלו על העיר ובלי כל קושי כבשו אותה בהשמידם כל זכר בה.

יעקב הסתייג אמנם מהמעשה בטענה שדבר זה עלול לעורר את כל יושבי הארץ נגד השבט. אך פרט לדברי־גינוי פומביים, לא העניש את שני בניו.

סבה־קו־טפ שהיה אז בן עשרים, היה בחיל המשמר של העיר ואף הוא היה בין הנימולים, אך הסמיק להסתתר ולברוח וניצל מהטבח.

בבית יעקב מביעים את הרחשש שגם אם יצליחו להוכיח את צדקתם של בני יעקב וחשד הריגול יוסר מהם, יועמד שמעון לדין על השמדת אנשי שכם.

צפנת פענח חוקר את הנאשמים

מוף, מקדש המשפט (סוכנות־הידיעות הפרעונית). — בני יעקב הובאו כאן היום לחקירה ראשונה, שנמשכה שעות ארוכות. את חקירת האחים, הנאשמים בריגול לטובת ברית היקסוסית־עברית־ארמית נגד מצרים, ניהל צפנת פענח בכבודו ובעצמו, מעשה נדיר ביותר.

הרצים לפני מרכבת צפנת קוראים לעוברים ושבים „אברך"

נתפסו מבריחים בגבול מצרים

שרותן, (סוכנות־הידיעות הכנענית). — שיירה של ישמעאלים רכובים על גמלים, נעצרה אתמול בלב מדבר שור על ידי משמר צבאי של מצרים.

הסוחרים סרבו לגלות מאין לקחו את מאתיים שקי התבואה אשר עמם, בעוד שלפי התעודה אשר בידיהם לא היו רשאים להוציא ממצרים יותר משלושים וחמישה שקים.

השיירה הוחזרה לאוזאריס.

יעקב: „בני חפים מפשע"

בנימין: „צפנת פענח הוא עברי שהתמצר"

חברון, כ״א בניסן (מאת סופרנו). — „החשדת בני כמרגלים איננה אלא טעות נוראה. בני חפים מפשע ואני מקוה שיצליחו בנקל להוכיח את צדקתם" — אמר יעקב, המכונה גם ישראל, באזני כתבנו שביקר אצלו מיד עם הגיע הידיעה המרעישה על מאסר כל בניו שירדו מצרימה.

מצאתי את העברי הישיש (הוא היום בן מאה עשרים ושבע) כשהוא שוכב על משכב באהלו ובקושי ער צר את דמעותיו בנוכחות זרים. למעלה מעשרים שנה עברו מאותו יום מר בו נעלם בנו יוסף ולא נמצאו אלא שרידי כותנתו מגועלת בדם, אות לכך שנטרף על ידי חיה רעה. מאז רק לעתים רחוקות יורד הזקן ממטתו וכמעט לא עובר יום שלא יזכור ויזכיר את בנו, כאילו בא להכחיש את מה שאומרים הבריות ש„מת דרכו להשכת מן הלב."

זקן זה שהוא יורשו של יצחק ואברהם העברים, עשיר מופלג הוא היום, ועדרי הצאן שלו הם הגדולים ביותר בארץ כולה. אחד עשר בניו הנודדים עם עדריהם בכל הארץ למן רותן ושכם ועד למרחב הנגב בואכה סיני, ידועים בחכמתם וגבורתם ואין מי שיתפוז להתגרות בהם (זכור מעשה העיר שכם שנפלה בידיהם לאחר איזה סכסוך, והם עשו כלה ביושביה).

„בני יעמדו בנסיון"

„אין זאת — אומר יעקב — כי אם הטאו בני חטא כבד, אשר נעלם ממני, כי על כן מעניש אותם אלהי אבי יצחק ואלהי אבי אברהם. ואם הוא מנסה אותם מובטחני בהם שיעמדו בנסיון. אין ספק בלבי שאלהים ישמע את תפלתי ויפקח עיני שליטי מצרים להכיר בצדקתם. אלהי אבותי היה בעזרי תמיד. במקלי עברתי את הירדן בברזחי מפני עשיו אחי (עשיו הוא אבי שבט אדום. — הערת המערכת), וחזרתי מארם ברכוש רב. ורק מפני שני דברים חושש אני. ראשית מפני אפם ועצמם של שמעון ולוי, שמא יתפרצו במקום ובשעה שדרוש אורך רוח, הרי לא כשכם — מוף, הרי בארץ זרה הם, מוקפים זרים. שנית, שמא יתחילו בשעה קשה זו לריב ביניהם לבין עצמם לעיני הזרים.

„עבד כי ימלוך"

הזקן עצם את עיניו והרגשתי שהוא כולו שוקע בתפלה, על כן

(סוף בעמוד ג')

אגרת יעקב אל צפנת

מאת עבדך יעקב בן יצחק בן אברהם העברי נשיא אלהים אל המלך האדיר והחכם צפנת פענח מלך מצרים.

שלום.

ידוע הנה לאדוני מלך מצרים כי חזק עלינו הרעב בארץ כנען ושלחתי אליך בני לשבור לנו מעט אוכל מאתך למחייתנו. כי אני סבבוני בשבעים נפש בני ואני זקן מאוד וגם בוכה תמיד על בני יוסף אשר נאבד מלפני. ואצוה את בני אשר לא יבואו יחד בשערי העיר בבואם מצרים מפני יושבי הארץ. וגם כי צוויתים להתהלך במצרים ולבקש את בני יוסף אולי ימצאוהו שמה, ויעשו כן. ותתנם אתה כמרגלים את הארץ. הלא שמענו עליך כי אתה חכם ונבון מאוד הלא תראה את פניהם, איך יהיו מרגלים? שמענו כי אתה פתרת את חלום פרעה ותודיעהו על הרעב הזה ותדבר אליו נכונה. ואיך לא תדע בחכמתך את בני המרגלים הם אם לא? ועתה לקחת את בני ותשימם בסהר. הלא ידעת אם לא שמעת את אשר עשה אלהינו לפרעה בקחתו את שרה אמי ואשר עשה לאבימלך מלך פלשתים עליה, וגם את אשר עשה אברהם אבינו למלכי עילם אשר המית את כולם במתי מספר אנשים אשר היו אתו. וגם אשר עשו שמעון ולוי לשמונת ערי האמורי אשר התריבו אותן בעבור דינה אחותם.

עתה הגדתי לך את אשר עם לבבי. שלח את בני מלפניך בשלום.

אומרת שמועה שאף אתה עברי הנך. ואם כך, הכן יעשה עברי בעברים?

ישראל, הוא יעקב בן יצחק בן אברהם

(C) ישראל אלדד מחשבת מלכות ישראל
www.israeleldad.co.il

דברי הימים

כ״ב בניסן ב׳רמ״א ליצירה

חם אנטי שם?

מצרים עצבנית. מצרים ה־גדולה, המעצמה הצבאית היחי־דה בעולם היום, אשר צבאותיה עד לגדות הפרת הגיעו, מצרים שליטה הכללי של היא שליטה ה־כללי של העולם היום, אשר על פיה יאכלו או על פיה ימותו. מצ־רים שהיא המשביר המרכזי של העולם כולו היום —

מצרים זו מתעצבנת מאוד.

על מה?

על עשרת בני יעקב החשו־דים בריגול.

דבר לא הוכח בעין, דבר לא נמצא ביד, וכבר מסתער גל הסתה ושנאה. חם מרים את קולו — ומחר גם את ידו המגורזנת — על שם.

והמשונה ביותר בכל הפרשה היא עמדתו של מושל מצרים למעשה, של זה האיש צפנת פענח. איש זה ממוצא עברי הוא, אבל דוקא זה משפיע עליו כנראה להיות, „יותר מצרי מהמצרים עצמם", לא רק שלא נקט אצבע כדי לחלץ את העב־רים הנחשדים, כי אם להפך — הוא הוא המכריז עליהם כעל מרגלים שבאו למצרים מתוך כוונות עוינות. הוא הוא היוצק שמן על מדורת החמיים הקנ־אים מתבי, שונאי בני שם.

אנו כאן בארץ מכירים יפה את בית יעקב. לא נאמר שכו־לם צדיקים גמורים, לא נאמר שאין בהם פגם. אך נאמר בפה מלא: לא לרגל את ארץ מצ־רים ירדו. אמנם רבים ומת־רבים הם פה בארץ, אמנם מת־פשטים הם פה בארץ. אמנם רואים הם עצמם כבעליה של הארץ הזאת לעתיד — אבל לא שמענו וגם לא יתקבל על דעתנו שיש להם לבני יעקב כוונות להשתלט על מצרים.

בטוחים אנו שעתידה העלי־לה השפלה להתבדות וצדקתם של בני יעקב תצא לאור. אך בכל זאת יש ללמוד לקח מהמאורע.

למה תהיה ארצנו תלויה בחסדיה של מצרים, ברצונה הטוב למכור לנו תבואה? זה הכלל: מי שמאכיל אותך, גם אם אתה משלם לו בכסף מלא, אדון הוא עליך.

האם יש הכרח בירידה מת־מדת זו למצרים? האם עשינו ועושים אנו הכל כדי להוציא לחם מן הארץ הזאת? ואם תאמר: מכת שמים, שנות בצו־רת — למה לא יהיו לנו אנשי בינה מרחיקי־ראות ואנשי אר־גון מרבי־מעש, אשר יבינו וידעו וישכילו „להכין מבוקר לחמנו", כאשר תעשה הנמלה בעת קציר לעת חורף?

ישנם מרחבים בארצנו אשר לא עובדו. בדרום ובבשן ובגלעד אנו דבקים במרעה צאן יתר על המדה. אין די עובדי אדמה עמנו, וארצנו ברוכה בפירות מכל מין וממין משובח, וגם הם לאכלה נית־נו —

ומכיוון שלא רעב ראשון הוא אצלנו ולא אחרון, הצו הוא:

לחיות כך, לעבוד כך, ולא־גור כך, שלא נצטרך לרדת עוד מצרימה. ואת לחמנו נאכל.

מהפכה שקטה של משטר

המשטר המדיני החדש במצ־רים חשף בשנה השניה לרעב הגדול את זרועו השניה. זרועו האחת נתגלתה לפני שמונה שנים עם עלות צפנת פענח לשל־טון.

עוד זכורה לנו הסערה העצומה אשר נתעוררה בתחילת שלטונו, אשר עמדה בסימן הלקיחות הגדולה; השל־טון לקח מכל איש ומכל הבא ליד. הטיל מכסות כבדים מאוד, לפעמים עד שמונים למאה מכל היבול של האדמה. הוא אף הח־רים שטחי אדמה גדולים אשר לא עובדו על ידי בעליהם והו־שיב עליהם עובדים בשכר אשר יעבדום, ואת כל היבול אסף לאוצר המלוכה.

עוד זכור לנו הרעש הגדול אשר הקימו אצילים, עתירי נכסים ואשר הקים כל אחד אשר נאלץ לתת מרכושו ומ־יבולו לבית פרעה. אמנם תמיד נערץ פרעה בארץ מצרים כאל ממש, אך מעולם לא היה אל אשר ידרוש כל כך הרבה קר־בנות.

לשוא היו הסברותיו ופרסו־מיו ונאומיו הרבים של צפנת פענח הנבון בעזרת כל כוהני און ומוף וצוען. לשוא גם עז־רתו של בית המלוכה בתבי. ביד קשה צריך היה לגבות את המס וביד קשה לאלץ אברים ועובדי אדמה לעבד את האד־מות.

עד אשר באו שנות הרעב. ופתאום חשף המושל החכם את זרועו השניה, זו הנותנת. והיא נותנת במדה ובמשקל, במדת צדק ובמשקל צדק, איש איש לפי צרכיו, לפי מספר הנפשות אשר עמו.

פתאום מתברר להמוני העם שאותן שנות הסבל כדאיות היו, התברר שיש סבל אשר סופו ברכה, וטוב הוא סבל זה מברכה ומשפע אשר סופם מח־סור ורעב.

אבל ברכה זו סכנה עמה שעליה יש להתריע ומפניה יש להזהר כשדנים במהפכת משטר זו, אשר התחוללה ומתחוללת לנגד עיננו במצרים.

טוב הוא בית המלך אשר מולך בשם עמו ובשביל עמו ואשר אסמיו הם אסמי עמו ואוצרותיו אוצרות עמו, טוב הוא יותר משטר זה מאשר מה שהיה במצרים עד כה, הפקרות לשרירות־לב ואנארכיה, של בזבזנות ומותרות מצד זה וחר־פת רעב ומחלה מצד שני, — אך לרגלי משטר פיקוח חמור זה סמון פח, כרוי בור שאוי לו למשטר אם יפול לתוכו.

הנקל הוא במצב זה שהשלים יהפך לעריץ, שהאל יהפך לבעל העושה בעמו כבעבדים, השוכח שמאדם ומאלהים לא קיבל את הכוח והשלטון והשפע אלא על מנת שיתן ויחיר אותם תוך חלוקה צודקת לעם. ראוי הוא הצדק שנגביל למענו את מדת השרירות וזכויות היתר של יחידים. ראויה היא הצלחתה של הארץ, גדולתו של העם ועוצמתו של הכלל שלמענם יוגבלו שרירותו ובמדת מה גם חרותו המוחלטת של הפרט, אך אם הגבלה זו עוברת את ה־תחום, אם היא שוכחת את המטרה שלמענה נקבעה, אם היא הופכת להיות למכשיר בידי העריץ השליט ונתיני הארץ הופכים להיות לעבדים — ארור יהיה משטר זה.

בזאת יבחן המשטר המהפכני החדש אשר במצרים: מה שהוא נותן לעמו חייב להיות רב יותר וטוב יותר מאשר מה שהוא לוקח ממנו.

צפנת־פענח איננו חולם חלומות...

(מאת כתבנו הקבוע במצרים)

ת׳עפת־ענח־פ־ענח הוא צפנת פענח

אינני מרגל עברי

נתמזל מזלי והגעתי לארמון צפנת במוף יומיים לפני שפרצה הסערה סביב ל„ריגול" העברי. אילו רציתי היום להכנס לארמון המושל הגבוה, ספק גדול הוא אם הייתי מצליח, על כל עברי ועל כל מי שבא מארץ „רתנו" (כך נקראת ארצנו בלשון מצרים) מביטים בשבע עינים, ולמען האמת הייב אני להודות שרעדתי לעורי, פן אאסר גם אני. אמנם מה לי ולריגול? אך תחלה יאסרו אותי ואח״כ אאלץ להוכיח את צדקתי... ואם חס וחלילה אכשל בלשוני ולא אוכל בשום אופן לגלות אצל איזו גברת מכובדת מגבירות מוף התאור־תניות ביליתי אמש, מיד יטפלו עלי אשמת ריגול.

אין בפי מלים לתאר לכם את האוירה ההיסטרית השלטת היום ברחבי מצרים. חושש אני שעוד מעט וישם כאן פיקוח על צעדיו של בן־אדם כמו שהוטל פיקוח על מזונותיו. ואילו אפשר היה — ובימי שלוט הגביע של צפנת הכל אפשרי — ודאי הין מטילים פיקוח על מח־שבותיו של אדם.

אך כאמור, נתמזל מזלי והצלחתי להכנס לארמונו של מושל כל־יכול זה, בלי תקלה.

אלה תולדות צפנת...

מכת־המות העתונאית הראשונה אשר ספגתי היתה הודעתו של מד־כיר המשנה־למלך, שלא אעיז לשי־אול מפי צפנת דבר על חייו הפר־טיים בעבר או בהוה ויתכן שלא הייתי מצליח להוציא מלה גם מפיו של המזכיר, אלמלא מעשה־פרובר־קציה קטן אשר עשיתי.

רמזתי רמז דק ביותר על השמו־עות המהלכות בחוץ־לארץ בקשר לצפנת ולחטשש...

לא הספקתי לבטא את השם עד סופו ונתך עלי מטר של גידופים, ובטותני שאלמלא העידת „דברי הימים" אשר בידי, העושה אותי כמעט כנציגה של ההיסטוריה, היה זה מספיק כדי לבטל את ענין הראי־יון בכלל. אך דבר זה הועיל לי לקבל מפיו את הפרטים הבאים על הקאריירה המדינית של צפנת.

מוצאו מן החבירו. בעודו נער הובא מצרימה, אין לדעת בדיוק על ידי מי. צפנת עצמו כנה פעם את הדבר כך: סרף נטרפתי על ידי אר־סירים, ואשרי האיש אשר האלים אוכלים אותו ולא בני אדם...

הוא גדל בבית שר הטבחים. תחי־לה עבד בעבודות פשוטות, אך במ־הרה נתגלו כשרונותיו הרבים ומעל לכל — ישרו ונאמנותו, ו„בינינו לבין עצמנו — מדגיש המזכיר — תכונות אלה אינן שכיחות ביותר בימינו. אך עברי זה כנראה איננו מבניו של יעקב המפורסם"...

הפסקתי את הדובר ושאלתיו מה טענות יש לו נגד יעקב העברי. אך לאחר שנודע לי מקור ידיעותיו השתתקתי. אשתו של מזכיר זה היא אחת מבנותיו של אליפז בן עשו...

קשה מאוד היה להציל מפיו כיצד נתגלגל צפנת מגדולתו בבית שר הטבחים לבית הסוהר.

„עלילה! עלילת שוא! אתה יודע, בעניינים אלה של נשים, מצרים היא ארץ מתקדמת ביותר... וצפנת העברי הביא עמו דעות משונות קצת — ועל כן נסתכסך עם גברת מכובדת אחת (לא חשוב מי היא...) הואשם, הובא בפני בית דין ומכיוון שסרב — התמים — להטיל את האשמה על מי שצריך — נידון לחמש עשרה שנות מאסר.

אך כשרון הוא כשרון גם מאחורי כתלי בית סוהר. הוא התידד שם עם שני אסירים חשובים מאוד, שני שרים לשעבר (במצרים אין זה דבר נדיר, ששרים יאסרו), נתחבב עליהם, פתר להם חלומות בשיטה חדשה לגמרי שאין מכירים אותה במצרים.

ולאחר שאחד מהם שוחרר ושוב עלה לגדולה סייע בידו להשתחרר.

הפרות, הפרות הללו...

הפרה היא כידוע קדושה מאוד. פרה שמנה קדושה כפליים. לא לחנם מציירים אמנים שלנו את שליטנו כשפרות מלקקות את ידיהם.

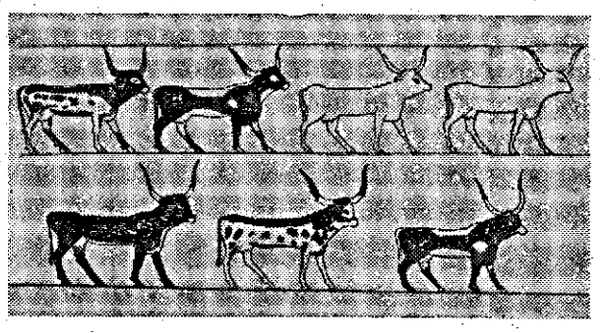

ציור קיר בארמון צפנת. שנתיים רעב כבר נימחו...

והנה חלם מלכנו הגדול — תות־מוס — חיים, שפע, בריאות! — בשנה השלישית לעלותו על כסא מלכותו חלום פרות רזות ושמ־נות שודאי כבר שמעת עליו.

ניסו אנשי המדע שלנו לפתור את החלום בכל דרכי הניתות שלהם.

ניסו הכוהנים למצוא את פתרונו בדרכי סוד שלהם.

אז נזכר אחד השרים בצפנת. הוא הובא מבית הסוהר לאחר שגולח למשעי (הוא סרב לעשות זאת בעודנו אסיר, אך משום כבודו של פרעה הסכים לכך).

כבר בשיחה הראשונה הקסים את שליטנו החכם מכל אדם. התברר שעבד עברי זה לא בזבז גם את שנותיו בכלא. למד ולמד מכל אשר בא לידו. לימד אחרים על מנת שיל־מדוהו הם. אך יותר מאשר בכתבי הגומא הרבים למד בספר החיים, והאם יש בית ספר גבוה יותר ללי־מודי החיים מאשר בית־סוהר? שם הכיר את מצרים כמות שהיא, במע־רומיה. שם הכיר מגדולי פרעה שפשעו במלכות ועד לאחרון הסוחן בריחיים והעובד במחצבות בערב. שם הכיר את בעיותיה של הארץ במדה שלא הכירה הכהן הגדול היושב במקדש און.

ואם נוסף על ידיעותיו הרבות והבנתו הרבה ניחן — כפי שהוא אומר בעצמו במראות אלהים"...

— איזה אלהים? — הפסקתיו.

— „אל תשאלני ואל תשאלהו. דבר זה כמוס מכל איש. מכל מקום לא ראהו איש באחד ממקדשי מצרים. הוא מסתפק — וכנראה גם זאת רק מטעמי נימוס — במשלוח קרבנות בידי הכוהנים. והנה רוח אלהים נעלם זה, יורדת עליו, על ה„קא־שלה, ואז אין דבר נסתר מנגד עיניו. וכך בחכמתו הרבה פתר גם את חלומו של פרעה ונתמנה לתפקיד העליון. וכך הציל את מצרים מרעב ואבדון".

— האם מתכוון הוא להמשיך במדיניות הפיקוח החמור גם לאחר שנות הבצורת?

— „על כך תשאל אותו בעצמו".

— האם מקיים הוא אי אלה קש־רים עם בני חבירו אחרים?

— „לא. במצרים אין כאלה מאז גירוש ההיקסוסים. מזמן לזמן באים הנה מבני אדום או בני ישמעאל, אך רק כדי לקנות מזון. בני ישמעאל מביאים גם מוצרים וצמחים שונים שאין מגדלים אותם אצלנו, ביחוד מיני בשמים. אך אין הם מתישבים אצלנו. בדרך כלל אין אנו רואים בקרבנו בעין יפה זרים, ודאי לא שבטי רועים, כי תועבת מצרים היא זו. אנו בעלי תרבות גבוהה למדי. צפנת עצמו, גם אם שומר הוא על אי אלה מנהגים מבית אבותיו ואין הוא עובד לאלהי מצרים, מצרי הוא לכל דבר ואל תשים לב לדברי השטנה הבאים מפי כוהנים חשוכים בתבי."

— שמעתי אומרים שהוא איש רר־מאנטי מאוד וחולם חלומות.

— „שקר הדבר. זה ארבעים שנה שאני משמש תפקידי מזירות במרום החברה השלטת במצרים וטרם ראיתי אדם מפוכח ומפוקח כל כך. על כל פנים לא כשהוא עוסק בענייני ציבור ומדינה. מה שבסתר לבו אינני יודע".

על פגישתי הנפלאה עם המושל עצמו, באגרת הבאה, כי קצר הגומא מהשתרע.

מי הם בני יעקב?

אנו מביאים כאן רשימה ביאוגרפית קצרה על עשרת האנשים שנאסרו אתמול במוף באשמת ריגול. כל העשרה הם אחים — בני יעקב העברי.

ראובן, בן 50 — בנו בכורו של יעקב ובנו הראשון מאשתו הראשו־נה לאה. אדם בעל אופי חזק, אף כי רגשן ובלתי־יציב במקצת. הוא בעל לאשה ואב לארבעה בנים.

שמעון, בן 49 — בנה השני של לאה. אדם חסון בגופו ורגשן באופיו; אויבי יעקב רואים בו את המסוכן שבכל האחים. שמעון ואחיו לוי היוו את משלחת העונשין, מור־כבת משניהם בלבד, נגד שכם, לפני עשרים וחמש שנה. שמעון התבלט במלחמות של שבט יעקב באמורים. הוא היה יריב נמרץ ליוסף, בנו שלפני־האחרון של יעקב, אשר נעלם במסיבות מסתוריות לפני עשרים שנה. לשמעון ששה בנים.

לוי, בן 48 — בנה השלישי של לאה. הוא נחשב למאופק יותר מ־אחיו שמעון, אבל עם זאת השתתף בהתקפה על שכם, שנערכה כנקמה על הפגיעה באחותם דינה. כן היה פעיל במלחמות נגד האמורים. ללוי שלושה בנים, קנאי לאמונה.

יהודה, בן 46 — בנה הרביעי של לאה. אדם בעל כוח־שרירים יר־צא מגדר הרגיל ובעל כושר־דבור משכנע להפליא. הוא בעל השפעה רבה הן בקרב המשפחה והן ביחסי המשפחה עם גורמי חוץ. גם הוא מילא תפקיד חשוב במלחמות נגד האמורים. מבין חמשת בניו שנים מתו.

יששכר, בן 41 — בנה החמי־שי של לאה. אדם למדן, וכן בקיא בקיום קשרי עסקים עם שבטים אח־רים ועם סוחרים הסובבים בארץ. יש לו ארבעה בנים.

זבולון, בן 39 — בנה הששי של לאה. כיששכר כן גם זבולון הנו בעל נטיות למסחר ולעסקים. יש לו שלושה בנים.

דן, בן 46 — בנה של בלהה, שפחת רחל, שנאתו ליוסף עוררה בזמנו שמועות מכוערות בקשר לתפקיד שיחסו לו בהעלמו של הנער. יש לו בן אחד.

נפתלי, בן 45 — בנה השני של בלהה. ער, זריז ופדיז, מבורך בכשרון פיוטי; הוא קל־הרגלים שבין כל האחים, ומשמש כרץ ושליח למשפחה. מספר בניו ארבעה.

גד, בן 45 — בן זילפה, שפחת לאה. אף הוא חסון, בעל מזג חם, ועשה לעצמו שם של לותם מסוכן. מילא תפקיד בולט במלחמות נגד האמורים. אב לשבעה ילדים.

אשר, בן 44 — בנה השני של זילפה. נוהג לתוך במריבות בין האחים. יש לו ארבעה בנים ובת מאומצת.

ליעקב שני בנים מאשתו השניה, רחל, הבכור, יוסף, שאחיו קראו לו „החולם", היה היום בן 38 אילו חי. הוא נהרג, לעדות אחיו, על־ידי חיית טרף. מעולם לא נתגלה כל שריו מגופת הנער.

בנה השני של רחל, ובן־הזקונים של יעקב, בנימין, הוא היחיד מבני יעקב שנולד כאן בארץ; כל היתר נולדו בפדן ארם. הוא גם הבן היחי־די שלא נסע עכשיו למצרים. אף כי עודנו צעיר (הוא רק בן 30), הרי הוא כבר אב לעשרה ילדים.

הפענחיום מתפשט והולך
—שיטה חדשה בפתרון חלומות

כי יחלום אדם חלום והנה — מגישים לו לחם לבן...
סימן טוב הוא: צפויים לו מאורעות משמחי־לב.
רואה חתול גדול...
סימן טוב הוא: פרושו יבול גדול.
הוא קופץ לתוך נהר...
סימן טוב הוא: ייטהר מכל רע.
רואה את עצמו במראה...
סימן רע הוא: פרושו אשה שניה.
כואבת הצלע...
סימן רע הוא: נוטלים ממנו משהו.
רואה צפור במוקש...
סימן רע הוא: לוקחים את רכושו.
מביט לתוך בור עמוק...
סימן רע הוא: סופו בבית הסוהר.

מתוך ספר החלומות המצרי

קיום נבואתו של צפנת־פענח בענין קביעת מספר שנות ה־שפע יש בו משום נצחון מזהיר לא רק בשביל המושל כי אם גם בשביל שיטתו בפתרון חלו־מות — שיטת ה„פענוח".

כזכור, פתר צפנת־פענח שני חלומות משונים אשר חלם פרעה לפני כשמונה שנים, אחרי שחרטומי מצרים וחכמיה נכשלו לחלוטין במאמציהם למ־צוא פתרון לפי ספרי החלומות לשיטותיהם.

לא עיין בשום ספר

כפי שנתברר עתה, הגיש למלך פתרון נכון ומדויק — דבר העשוי להוריד מעל הפרק את כל השיטות הישנות, אשר בין כה נפסלות והולכות מאז עלייתו לשלטון של צפנת.

אך המעניין ביותר בכל הפר־שה הזאת הוא שצפנת־פענח הצליח לרדת לעומק פרושו של חלום פרעה („חלום אחד הוא" — הסביר הפותר בשעתו) בלי עזרת הספרים. כי זה הדבר אשר מצא חן בעיני פרעה, שאך שבועות מספר לפני כן הביע את מורת־רוחו על אשר יועציו וחרטומיו תלויים כל כך ברשימות ושיטות וכללים.

„לו הוצאתי מידם את הדב־רים הרשומים שחור־ואדום על גבי לבן", אמר המלך ברוגזו, „כי אז היו יועצי חסרי־אונים ליעץ לי עצה כלשהי! איה חכ־מתם ותבונתם של 'חכמים' ו'נבונים' אלה?!"

הפתרון מלווה עצה טובה

בא העברי ועשה מה שעשה. ופרעה הבחין — אם לפי הו־פעתו הכללית של הצעיר, אם לפי גישתו לענין, ואם לפי הצעתו הנבונה בנוגע לצעדים מעשיים למניעת האסון — שעומד לפניו איש רציני וחכם־לב (ולא רק חכם לפי התואר הרשמי). והוא נתן בו את אמו־נו המלא באשר מנה אותו למו־של על כל ארץ מצרים.

יוסף בעל החלומות

אֶשִּׁירָה נָּא לְדוֹדִי
לֵילֶד אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ.
אָנָּה הָלַךְ יוֹסֵף,
אִישׁ הַחֲלוֹמוֹת בְּבֵית יִשְׂרָאֵל
אָנָּה אָבְדוּ עִקְּבוֹתָיו
הָיָה בֵיתֵנוּ לָאֹהֶל
אָהֳלֵי יַעֲקֹב — שָׁמָּה.
יְהוּדָה אֶל אִשָּׁה יָרַד
רָאוּבֵן אֶל פִּלַּגְשִׁים.
כַּחֲמוֹר הַחֲמִיר יִשָּׂשכָר
נִסְּתָלִי מְרוּץ יַצְרוּ,
נָתְנוּ נַפְשֵׁנוּ בַּלֶּחֶם.
מְחֻלּוֹם נָשָׁתָה.
חָדְלוּ הַלּוֹמוֹת בְּיַעֲקֹב
חָדְלוּ —
וְחוֹלְמֵי לֵילוֹת בְּהָקִיץ
דְּרָכִים צַקְלַקְלוֹת יָלְכוּ.
פָּשְׁטָנוּ כְּתֹנֶת פַּסִּים
סָנַף בְּשָׂרָנוּ.
בְּאֵרוֹתֵנוּ רֵיקִים, אֵין בָּם מַיִם.
טֶרֶף טֹרֵף חֲלוֹם.

קָטֹת בֶּן לֵוִי.

אומרים

אסנת אשתו של צפנת פענח המשנה למלך, אינה כלל בתו האמי־תית של פוטי־פרע כהן און, כי אם בתו המאומצת. אביה האמיתי הוא שכם בן חמור ואמה דינה בת יעקב. בני יעקב התנגדו לכך שבת זו שגולדה ממעשה אונס תגדל בביתם והם מכרוה בעודה תינוקת לפוטי־פרע כהן און, שעשה אותה שעה באיזו שליחות בארץ.

כתונת הפסים של יוסף בן יעקב אשר הובאה כשהיא קרועה ומלוכלכת בדם, שמורה עדין בידי האב הישיש שלא שוכנע לגמרי שאכן טרף טורף בנו. אילו היו בידינו אמצעים לבדיקת כתמי הדם, מי יודע אם אי אפשר היה לקבוע אם אמנם דם יוסף הוא אי דם בעל־חי.

תמר כלתו של יהודה בן יעקב הרתה לזנונים, שהרי אלמנה היא משני בעליה ער ואונן. בני יהודה ועתה היא מחכה עד כי יגדול היבם שלה, שילה, בנו הקטן של יהודה. עמדו כבר להביא את תמר בפני בית דין, אך היא הודיעה שבידיה החותמת והפתילים של האיש אשר הרתה לו, אלא שאיש זה אינו בארץ בשעה זו וכשיחזור תודיע למי החותמת ולמי הפתילים. הולכי רכיל בתמנה נשבעים שהכירו את החו־תמת של... יהודה.

רכיל

(מדור זה לא על אחריות המערכת)

אגרות למערכת

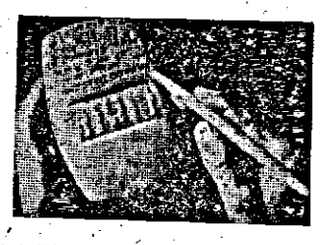

אתה טועה אדון צפנת!

אני מקווה שמערכת „דברי הימים" תתן מקום לדברי המיועדים לאזניו של אדון צפנת פענח המושל למע־שה במצרים. כמו כן מקוה אני שימצא עתון מצרי אשר יעיז לתר־גם את האגרת הזו ולהביאה בפני אדון זה. למען האמת רציתי לצרף אותה לאגרת הרשמית אשר אבי שולח אל השר המצרי, אך נתקלתי בהתנגדותו של אבי אשר איננו רוצה להתגרות ברגע זה ואשר סבור שמוצאו העברי של אדון צפנת אינו ברור לו ואין זה מן החכמה להד־כירו לו.

ואני דוקא על מוצא זה רציתי לדבר.

וכי מה סבור אותו עברי שהתר־מצר? אותו עברי שאין איש יודע אפילו מה היה שמו העברי מלפנים, אותו עברי שנשא אשה מצרית, מגלח את פניו כמצרי ודבק בכל אורח חייהם?

וכי מהו סבור, כשהוא מעליל עלילה שפלה זו על אחי בני יעקב? אם יבוא איש וישאל: „הכך אתה עושה לאחיך"? ודאי יתכחש להם ויאמר: לא אחי המה. רק מוצאי הוא עברי אך אני מצרי נאמן, ובני מצרים יהיו.

וכי מה סבור עברי מתמצר זה, שבניו ובני בניו יצליחו להטמע ולהבלע במעיה של הפרה המצרית הקדושה, מבלי שיודע כי באו אל קרבה?

וכי סבור הוא שבדרך זו של רדיפת עברים הוא „יטהר" את עצמו בעיני כוהני תבי הקנאים? וכי סבור הוא שבבוא יום הפקודה ותשמע הקריאה המצרית: „ארץ מצרים לבני חם, עבדות ומות לכל בני שם", תעמוד לו זכותה של אסנת בת פוטיפרע כהן און? וכי סבור הוא שמישהו יזכור לו אז את כל הטובות אשר עשה למצרים, אשר הציל אותה מרעב ואבדון?

טעות היא בידי אותו אדון. בעל כרחו אחינו הוא ומוטב שיקדים להכיר זאת.

בנימין זאב בן יעקב

(C) ישראל אלדד מחשבת מלכות ישראל
www.israeleldad.co.il

כך הוקם האובליסק־הענק

מאת סופרנו המיוחד בתבי

בעת שגליון זה יגיע ל־דיכם, קוראים, בודאי כבר יתפרסם צו המלך המעניק למהנדס המוכשר אינה את אות־ההצטיינות הגבוה ביו־תר — ענק־הזהב. סיורי במקדש אמון בתבי לימדני, כי אכן ראוי הוא אינה לאות־כבוד זה.

אני נמצא בתחום מקדש אמון, נוד־מנתי הנה באותו רגע בדיוק, שבו הכינו המהנדסים והפועלים את עצ־מם להצבת האובליסק השני על בסי־סו. מאליו יובן שלא התמצתי את ההזדמנות, הכנתי את מכחולי וניר הגומא, וצפיתי בעבודה. אולם עד שהפועלים נגשים אל עצם המלאכה, הבה ואתאר היכן עומדות רגלי.

אני נמצא ליד החצר רחבת־הידיים שהוסיף תותמס למקדש אמון, מעלי השער החדש, ששני פסלי המלך ני־צבים משני צדדיו. דלתות השער מנחושת, ועליהן מפותחת דמות האל בזהב נוצץ. משני צדי השער מזדק־פים תרני־דגלים גבוהים, ראשיהם מצופים נחושת־קלל מבריקה. אולם הנה נשמעה השריקה הקוראת את הפועלים אל העבודה. נחפזתי פני־מה, עברתי בין שתי שורות אנדר־טות אוסירים המתמשכות כהשער אל המקדש, ויצאתי אל החצר. כהן עולימים הורה לי באצבעו אל הש־ער השני, מקום שם פרחו הפועלים. פניתי לשם, ועד מהרה נגלתה לעיני תמונה מרהיבת־עין. האובליסק ה־ראשון עוד היה מוטל על הקרקע; ואילו השני היה מונח על תל־עפר משופע, והמוני בושים עירומים, קבוצות קבוצות, מושכים בכל כחם בחבלים ויתרים שנקשרו בחדודית האובליסק, ומשתדלים להזיזו קדי־מה. היו שם כמאתים פועלים, ומש־גיחים עומדים עליהם והשוט בידי־הם; ואילו אחר שעתיים עבודה, זז הענק אך כמה טפחים. כבלות כחם של הראשונים, נשמעה השריקה וד־רשים באו במקומם. וכך נתחלפו קבוצות קבוצות; ועד שירד הערב כבר היה ראש האובליסק תולה באו־יר, ושני־שלישים מאורכו עדיין מר־נחים על תל־העפר. למחרת בצהריים הצליחו העבדים לגרדו עד שהיתה אמצעיתו מונחת על קצה המישור המשופע, תציו באויר וחציו במישור. למשך אותו יום פסקה העבודה, ורק המהנדסים היו טורחים סביבו בחשוביהם ומדידותיהם. כיון שכך, הסבתי תשומת לבי אל האובליסק השני, שעדיין היה מונח על הקרקע והאומנים טרחו להשלימו. סמוך לח־דודית, עמלו הצורפים בפטיש ומק־בת, וכסוה בלוחות חשמל מבריק שהצמידום אלו לאלו. החשמל, שהנו נתך כסף בזהב, גונו כעין זהב לבן, והוא בורק ומנצנץ למרחקים. סחו לי שאחרי תום מלאכת הצפוי, יוחקו

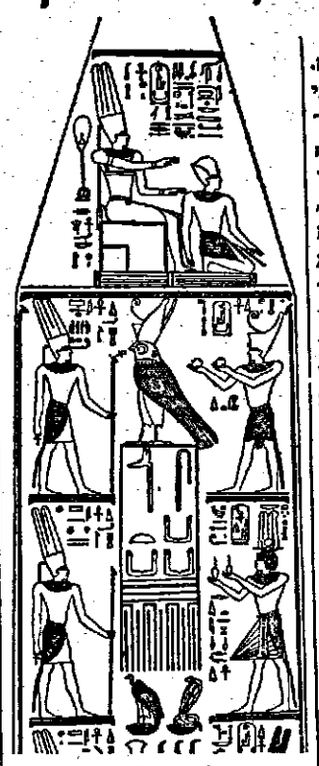

אובליסק חטשפסות

למעלה: האל אמון־רע יוצק חיים לגוף הנסיכה.
למטה: חטשפסות ואביה תותמוס מביאים מנחת יין לאמון־רע.

על החידודית תארי המלך בכתב־חרטומים. למטה מהם עסקו אחרים באיזמל ובפטיש בחקיקת הכתובת — בכתב־החרטומים — המפארת את שם תותמוס המלך, כתובת שע־תידה להמשך עד למרגלות האוב־ליסק. אולם בינתיים טרחו אלה שמ־תחתם להחליק וללטש את האבן, בכלים שרולוריים קשה מוצמד לראש שם, ושיח למשטח־האבן ברק וצוח צוח ע"י ששפשפה באבקה מיוחדת, אשר לא הצלחתי לזהותה. בסיום מלאכתם ותהיה האבן מותקנת ומזר־מנת לחוקקים, שיוכלו להמשיך בכתב־ציוריהם. עד שאני מהרהר, כמה נאה אובליסק זה, וכמה עמל נדרש להתקינו, נשמעה שריקה: הפעם הנה נקשרו חבלים אל תח־תית האובליסק, אך איש לא תפשם. כל הפועלים אחזו מעדרים בידיהם, ועד כמה שיראה הדבר משונה, הרי החלו להוציא את העפר מתחת גוף האובליסק ולנשאו משם בסלים. ככל שנתמשכה העבודה הלך בסיס האו־בליסק ושקע — ואילו ראשו נשת־פע יותר ויותר. כאשר נתקרב בסיסו אל הקרקע, משכו הפועלים בחבלים, ולבסוף סולק סל העפר האחרון, ותחתית האובליסק נקשה בקול עמום בבסיס אשר הושם מתחתה. עדיין היה האובליסק נשען אל המישור, ונטוי בזוית מה, אך כפי שהבטיחני המפקח אינה, ייקל לישרו בעזרת החבלים הקשורים אל ראשו. הגיעה שעתי לפרוש, ולכן לא ראי־תי ביישורו הסופי של האובליסק; אך בדרכי חזרה לתבי הבחנתי בבע־לי־מלאכה, צורפים, משפצים ומחלי־קים שמהרו למקום עבודתם, אל הע־נק המתנשא לגובה 200 רגל, אשר נצחו האדם הפעום.

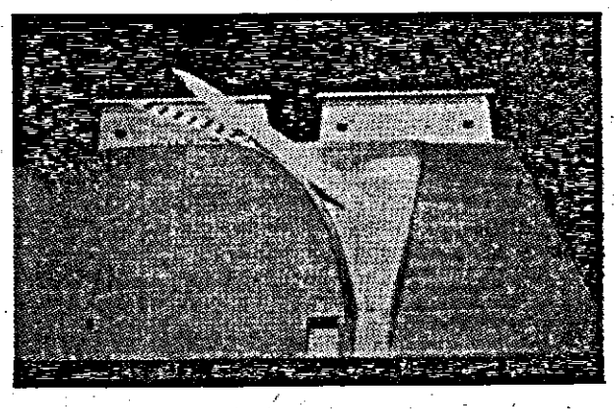

כך מורידים אובליסק

למד מצרית

בשעורים הקודמים הסברנו את הסמנים השונים המהחים את השפה המצרית בכתב, והראנו כיצד מצטרפים הם למלים ומושגים. כמו כן עמדנו על האופי המיוחד של כתב־תמונות זה ועל ההבדלים שבינו לבין שיטות הכתב המהוגות אצל עמים אחרים.

הפעם מביאים אנו לפני הקוראים רשימה של 25 מלים יסודיות במצרית, שבע המלים הראשונות מורות על פעולות שונות, ואילו יתר המלים שברשימה מציינות אנשים, תופעות־טבע, ענינים, הרגשות, וכדו־מה.

כל מלה מרכבת משני יסודות: (א) סימני ההברות; (ב) הגדרה ציורית של אותה פעולה או אותו ענין המצויין ע"י הסימן כולו. דוגמות המאפיינות את היסוד השני במלה ניתנות לנו ברשימה דלהלן. במלים כגון: להפליג צפונה, לרדת, לזרוח, ירח, סירה, אשה, ועוד, חשוב לציין שהכתב המצרי נקרא — כדומה לכתב האכדי — משמאל לימין.

להכיר, לדעת		(רָדָ)
לא לדעת		(כָם)
לשתוק; להגמר		(גַר)
להפליג צפונה		(כַד)
לרדת		(הָא)
לשמוע, להקשיב, לציית		(סָנִים)
לעלות; לזרוח		(נֶפֶן)
שמש; יום		(רַע)
ירח		(יָעֶה)
ארץ, אדמה		(טָא)
שמים		(פֶּט)
עצה		(סֶכֶר)
שעות היום		(הֶרֶב)
לילה		(נֶרֶח)
שמחה		(רֶשֶׁט)
סירה		(דֶפֶּט)
אניה קדושה		(וֶיָה)
עני		(נֶגֶס)
איש		(סֶה)
אשה		(סֶט)
סופר		(סֶש)
אופק		(אֶכֶט)
בית		(פֶּר)
עיר		(נֶיוֶט)
אגם, ברכה		(שֶה)

הארדיכל הדגול סנמות מודיע:

הושלמו תכניות בניני האומה המצרית

(מאת סופר מיוחד בתבי)

תכניות מפורטות לבנ־ייני־פאר, שעדיין לא ראתה עין־אדם דוגמתם, ואשר יוקמו בסביבות העיר הזאת, הובאו כאן זה לראשונה לידיעת הציבור.

בנוכחות הוד מעלת הנסיכה חטשפסות בת פרעה, יוזמת מפעלי־הענק הללו, גילה סנ־מות, האדריכל הגאוני הצעיר, את הלוט מעל אבני־גזית גדו־לות בחדר עבודתו. באבנים אלה נראו הצובות התכניות לבנייני־הפאר הללו.

טקס גילוי התכניות התקיים כאן אך ימים ספורים לאחר החגיגה הגדולה של גילוי אובליסק־הענק לכ־בוד פרעה המנצח, ה. מ. תותמוס. בשעת הטקס ישבה ה. מ. הנסיכה חטשפסות בת תותמוס לימין האד־ריכל הצעיר סנמות, שהיא גוטה לו את חסדה ומאמצת את ידיו (אגב — סנמות זה הנו עוזרו הראשי של המהנדס הוותיק אינה, אשר פיקח על הקמתו של אובליסק־הענק).

בהיגול הלוט, נתגלו לעיני הנר־כחים המשתאים מראות מופלאים של בנינים בנויים מדרגות מדרגות בין סלעים המתרוממים תלולים כחו־מות זקופות. כבר הוחל בבניינם של ארמונות אלה.

מפעל לדורות

ולא די בזה. דרומית לתבי, על אדמות קרנק, יוקם מקדש מפואר לאמון־רע, אשר יעלה בגדלו על כל מה. שידוע בבנייה. המקדש יהיה עשוי עמודים עמודים ועל כפתו השטוחה של כל עמוד יוכלו לעמוד מאה איש. הקמתו של מקדש זה אינו ענין של שנה או של שנתיים — אומר האדריכל הצעיר — אך מלכתנו הצעירה עוד תזכה לראות את השלמתו, כי האלים יתנו לה שנים ארוכות וטובות.

כאשר כינה המהנדס את הנסיכה „מלכתנו הצעירה", קמה התרגשות בין הנוכחים.

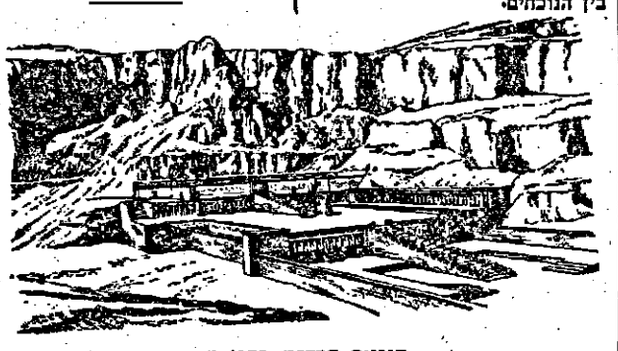

תוכנית המקדש בקרנאק

צפנת פענח חוקר את הנאשמים

(המשך מעמ' א')

שקט נמור פרט לאחד מהם, שמעון, אשר ארבעה שומרים הועמדו עליו פן יתפרץ. רושם עז עשה גם יהודה, אשר רעמת שערותיו בראשו וזקנו שיוו לו מראה של אריה, אך הת־נהגותו ודבורו היו שקטים ונאים.

באחור־מה הובאו שני האסירים דן וגד.

החקירה החלה בהקראת שמות האסירים. הסופר אשר ישב לרגלי צפנת פענח קרא את השמות לפי סדר הבכורה, דבר שהכה את האחים בתמהון. אחד מהם, מהצעירים הח־צופים יותר, העיז לומר:

„כמוך כפרעה אדוננו, אך עד שאתה מאשים את עבדיך בריגול עיגינו רואות כי עיניך הן המשו־טטות בכל תבל ואף את סדר הבכו־רה שבבית אבינו יעקב ידעת."

גביע־קסמים

המושל הצביע על הגביע שעמד לימינו, לא אמר דבר ורק רמז למתורגמן. הלה הסביר לאסירים שצפנת פענח הוא מגדולי הקוסמים שבכל הדורות, ובגביע הזה יראה את הכל.

האחים החלו מתלחשים ביניהם בהתרגשות רבה. לאזני המתורגמן — כפי שמהר למסור במצרית לצפנת — הגיעו דבריו של אחד האחים שיעץ לשאול מפי המושל המצרי אם יש ביכולתו לראות בגביע את מקום הימצאו של אחיהם יוסף. אך יהודה — כנראה הבכור מכולם, הת־נגד בתוקף, באמרו שזה יאלץ אותם להודות באשמתם, דבר העלול להב־איש את ריחם עוד יותר.

אחר־כך הוקרא כתב האשמה. לפי־קופה של שלשה ימים, נאשמו עשרת האנשים בריגול לטר־בת אויבי מצרים ההיקסוסים, השר־אים לחזור ולהשתלט עליה לאחר שגורשו מתוכה. כהוכחה לכך הוב־את התנהגותם המשונה בבואם לארץ, כניסתם דרך שערים שונים וכיו"ב. הנאשמים נתבקשו למסור פרטים על בית יעקב. המושל הת־ענין באופן מיוחד באבי המשפחה, שאל לגילו ולמצב בריאותו.

תעלומת האח הצעיר

כאשר נודע לו מפי ראובן (הבכור) על האח הצעיר בנימין אשר נותר עם אביו, הביע צפנת את החשד, שמא אין הדבר נכון, ואם זה הצליח להתחמק מעיני משטרת מצרים וימשיך במעשי הריגול.

החלטת צפנת

לאחר התיעצות קצרה עם הכר־הנים אשר על ידו, הודיע צפנת שלפי שעה ייעצרו כל האחים לת־קופה של שלשה ימים, עד לבירר־רים נוספים. אם לא תמצאנה ביג־תיים הוכחות מכריעות נגדם, ישות־רדו תשעה מהם. עליהם יהיה לחזור לארצם ולהביא משם את אחיהם הצעיר שלדבריהם נותר בבית. ורק לאחר שכל האחים יתייצבו לפניו, הוא יאמין לדבריהם. ליתר בטחון ישאר האחד והוא כנראה המסוכן מכולם, שמעון, כבן־ערובה עד שובם.

צפנת ציווה מיד להפריד את שמ־עון משאר האחים. הוא נכבל בכב־לים והוצא למקום־מאסר אחר. תש־עת האחים בני יעקב הושמו באחד החדרים שבארמון תחת משמרת לת־תי.

מכל כנפות הארץ

הגיע מטען עצים מאוגרית

יפו. אניה צידונית גדולה טעונה עצים מארזי הלבנון עגנה כאן. רק חלק קטן ביותר מן המטען יפורק, שכן המטען כולו מיועד למצרים. שם יקבלו הצידונים תמורתו תבואה ממחסני צפנת, שכן גם כצטון ניכ־רים אותות הרעב.

כדאי לציין שעבודת הפירוק בנמל שופרה בזמן האחרון מאז הובאו העבדים מכרתים, שהם מאומנים בעבודה זו.

בשל חוסר ארגון — מתים ברעב...

גזר. ברובע החתי שבעיר, נמ־צאה משפחה שלמה בת שתים עשרה נפש נטולת חיים או במצב של גסיסה מרעב. זה כבר מקרה שלישי בעיר. לפני שבועיים נמצאו ברחוב הראשי שני ילדים נפוחי־רעב.

תושבי העיר מתמרמרים על השל־טון העירוני. רבים דורשים שאספקת האוכל לא תהיה ענין של כל מש־פחה ומשפחה לחוד, שכן ישנן מש־פחות שאין לאל ידן לשגר את בני־הם למצרים וודאי לא לקנות אוכל בשוק השחור מידי מבריחים. התבי־עה היא שהבאת המזון וחלוקתו תאורגן על ידי העיריה.

חיות טורפות בסביבות דותן

דותן. יום אימים היה אתמול בשדות דותן. שלשה אריות פרצו בעדר וטרפו כעשרים צאן. הרועים המופתעים ברחו כל עוד נפשם בם. בסביבות אלה נדירות מאוד חיתו טרף. מסתבר שהאריות הגיעו למקום זה מגאון הירדן. הרעב הכבד אשר ירד על הארץ פגע כנראה לא רק באוכלי הצומח. בעקיפין נפגעים גם אוכלי בשר...

בעלי העדרים אשר בסביבה הת־ליטו לארגן שמירה מעולה ולשים מארבים.

פולחן האביב במגידו

אלפים משתתפים בחגיגה השנתית לכבוד עשתורת ואלים אחרים

— מאת סופרנו במגידו —

בחמשה עשר בניסן, חודש האביב, חגגו תושבי כנען את חג האביב, לכבוד עשתורת וכל האלים האחרים. עיקר משרתו של חג זה הוא להב־טיח (עד כמה שדבר זה יתן להע־שות) שהשנה הבאה תהיה שנת בר־כה ופריון לישובי הארץ — גם לש־דותיהם, גם למקניהם, וגם לנשיהם.

הטכס הגדול והמפואר ביותר היה בעיר מגידו, בצפון הארץ, ששם עו־מד המקדש הראשי לעשתורת.

חצר המקדש היתה מלאה עד אפס מקום, ואלה שאחרו לבוא נאלצו לח־זות בפולחן מבחוץ. משערים שמס־פר המשתתפים בחגיגה הגיע לעש־רת אלפים.

הפולחן פתח ברקוד הכהנות סביב למזבח, שהיה מקושט פסלים של יונים ונחשים, סמלי הפריון. כש־נגמר הרקוד, יצאה מפתח המקדש קבוצת ילדים נושאי להם ויין. את הדברים האלה שמו על המזבח, כש־הכהן הגדול קרא לאלים שיבואו לא־כול אתו לחם ולשתות אתו יין.

ברכת השדה: טכס הגפנים

כעבור כמה דקות הופיעה קבוצה של כהנים לבושים בגדי פועלים. בידי כל אחד מהם סל מלא עפר שבו ניטע גפן. הכהנים העמידו את סליהם לפני המזבח והחלו בכמה מלאכות המסמלות את הטפול בנטע זה.

„כשלונו" של האל מות (כהן לבוש כולו שחור) במאמציו להזיק לגפנים — סמל הוא לתקוות העם שלא יעלה בידי האל הרע הזה לקל־קל את תבואתם השנה.

חלק זה של הפולחן נסתיים בת־פלה שירית שכל הקהל, כנראה, ידע אותה בעל פה.

ברכת המקנה, בשול גדי בחלב אמו

ה„פועלים" הסתלקו ובמקומם בא „רועה" כשבזרועותיו גדי. בחבל שהיה בידו האחת הוליך הרועה עז — אמו של הגדי, כפי שהתברר. הרועה התישב, חלב את העז, ושפך את החלב לתוך קלחת נחושת שהר־עמדה ביניתים על תנור עשוי חמר. הודלקה אש — והכהן החל במלוי תפקידו.

הוא שחט את הגדי והכין אותו לבישול. חיכה עוד רגע, עד שהתחיל החלב שבקלחת לרתוח, ושם את הגדי הנשחט בפנים.

ריח ניחוח עלה מן הקרבן, והכ־הנים השמיעו שיר שבו בקשו מה־אלים לברך גם את תבואת השדה וגם את הצאן ואת הבקר.

ברכת הנשים: מחול הכהנות

לבסוף חזרה מקהלת הנשים, כש־כל אחת מהן לבושה שמלה לבנה, ושרו:

„אל ירחם... הוא ירים את מפ־הו... וצפור ישים על הגחלים..."

הכהן ששחק את תפקידו של אל הופיע, וצפור בידו. אחד מעוזריו ניגש, לקח ממנו את הצפור, מרס אותה, והניח אותה על הגחלים הבר־ערות.

„הצפור מתחממת על האש", שרו הכהנות. „הצפור מתבשלת על הגחל־לים..."

ו„אל" עבר ביניהן ונגע בכל אחת מהן במטהו כשהן המשיכו לרקוד ולשיר — על אל ועל נשים, על שפתיים („מתוקות כרמונים") ועל נשיקות, על תשוקה ועל אהבה.

שלש פעמים חזרו על הפומון הזה כשמבטיהן מופנות לעבר האנ־שים שבקהל. כשגמרו את הסבוב השלישי פנו עורף לקהל ונכנסו למקדש — וכמת מנכבדי העיר אד־ריהן.

מאכילים יונים — להביא מזל

עוד זמן רב לפני התחלת הפולחן היתה מורגשת, בסביבת בית המקדש, פעילות רבה בתוך הקהל.

מספר אנשים, למשל, התעסקו בהאכלת היונים שמעונם תחת גג המקדש. יונים אלה קדושים הם לעשתורת, והמאכיל אותם מביא על עצמו ברכה.

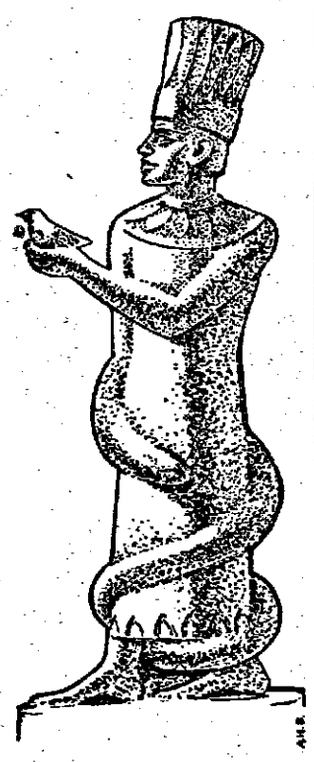

„בעלה של עשתורת": נחש

כתבנו במגידו הבחין בכמה משתתפים בחגיגה שהביאו אתם נחשים. מענין הדבר שהקהל לא נבהל, אלא, להיפך, התקבצו סביב לאנשים הללו וניסו לנגוע בנחשים.

נתברר כי הסיבה להתנהגות מוזרה זו היתה שהנחש יש בו משום קדושת עשתורת. בעצם הוא בעלה של אלה זו, — הס־ביר כהן אחד לכתבנו — והוא נוהג להופיע בצורת נחש.

יעקב: בני חפים מפשע

(המשך מעמ' א')

יצאתי מהאהל בלוית בנימין בנו הצעיר (הוא קורא לבנו זה „ילדי" והילד — עליכם לדעת — הוא בן... שלשים, אלא שהוא בן זקוניו והוא בנה של רחל שהיתה אהובה על יעקב ועל כן הוא מפנק אותו במקצת).

„ומה דעתך על המעשה, אדון בנימין?" שאלתי את „הילד".

„דעתי היא שאותו צפנת פענח הוא שונא ישראל, אבי".

„וכי למה הוא שונא לו? האם הוא מכיר אותו?"

„צפנת פענח הוא ממוצא עברי, מי יודע אולי הוא אחד מבני ישמע־אל או מבני עשו. והיום לאחר המהפכה הלאומית במצרים מביטים בעין רעה על כל עברי שכן העברים היו שותפיהם של ההיקסוס לכיבוש ושלטון במצרים. על כן רואה עברי מתבולל זה צורך לטהר את עצמו בעיני המצרים. שמעתי שהוא היה פעם עבד ועלה לגדולה. הרי לנו עבד כי ימלוך!"

„פתח לכל דרך"

„ומה בדעתכם לעשות?" — שאל־תי.

„ראשית דבר, אנו שולחים רק מיוחד, את גוני בן נפתלי ובידו אגרת מאת ישראל אבי אל שליט מצרים".

„שמתי לב שאותה משתמש בשם ישראל ולא יעקב..."

„כן — דוקא בשעה זו שם זה קרוב ללבנו, כי הוא אומר לנו שאבא שר עם אל ויוכל לו, ומכאן הבטחון שהוא יוכל גם למלכים המתימרים להיות כאלים."

„האפשר לדעת את תוכן האג־רת?"

„למה לא, אין לנו סודות מדיניים. להפך, טוב שתפרסם אותה לפני שתתפשם השמועה ברבים והרי ידענו את עם הארץ, הנוח להאמין בכל דבר. ואי יאמרו: כנראה שיש משהו בזה... והלואי והדבר יסתיים מהר, כי דואג אני לשלום אבא ולבריאותו."

לאחר שקראתי את האגרת (כתובה אכדית רהוטה) שאלתי את בנימין אם אין חלקה השני עלול להתפרש כאיום. על כך ענני „הילד": מסורת היא בידי אבי להשאיר פתח לכל דרך.

„דברי הימים" לפני 20 שנה

יום השנה להכתרת תותמוס

היום מלאה לתותמוס מלך מצרים שנה אחת למלכותו.

המלך הצעיר (בן 24) נצל הזדמ־נות זו כדי להכריז על שני מנויים לתפקידים גבוהים בחצר המלוכה:

מונה למהנדס הראשי, ואומר־הט — לממונה על ארמון המלך. על מנויים נוספים יכריז מרעה בעתיד הקרוב נאמר בהודעה הרשמית.

*

יוסף בן יעקב איננו

בימים אלה נעלם, בנסיבות משר־נות במקצת, אחד מבני יעקב העב־רי. הנעלם הוא יוסף, בן ה־17, בן זקונים ליעקב והאהוב עליו ביותר מבין כל בניו.

מתגובת אחיו על המקרה יש לש־ער שיוסף נטרף על־ידי חיה רעה — אם כי חסרות הוכחות בדורות שיאשרו את הדבר.

לאחרונה נראה יוסף שלשום, כש־הוא מחפש את אחיו הרועים בסבי־בות שכם. הנער שאל אחד מעוברי הדרך אם ראה את אחיו, והלה השיב לו כי אחיו נסעו לדותן. יוסף פנה דותנה — ומאז אבדו עקבותיו.

היום הגיעו האחים לבית אביהם בחברון, כשבידיהם כתונת הפסים של יוסף. הכתונת היתה מכוסה כתמי דם גדולים. למראה כתונת בנו נזדעזע יעקב עד לעומק נפשו ותת־פרץ בזעקת־שבר: „טרוף טורף יוסף!"

(C) ישראל אלדד מחשבת מלכות ישראל
www.israeleldad.co.il

ההלאמה במצרים – לשלב שני

מוף, (סוכנות־הידיעות הפרעונית). — שינויים מהפכניים נתחוללו במשטר מצרים, ושינויים אלה אינם, כנראה, ענין רק לשעת־חירום של רעב.

כאשר נחוג במצרים, לפני שבועיים ימים, חג המישים שנת לגירוש ההיקסוסים מגבולות המדינה, הסביר צפנת פענח את סיבת נצחונם של הכובשים הזרים במשטר ששלט במצרים לפני כן.

כל הרכוש — לפרעה

הארץ היתה מפוררת ומחולקת בין בעלי אחוזות. כל אחד

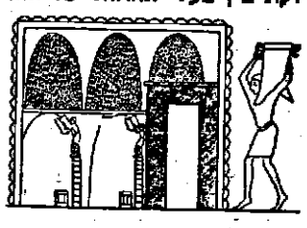

כך מילאו את האסמים

מהם היה כעין פרעה קטן על אדמותיו. רק שלטון מרכזי בעל כוח של ממש יכול להתנגד לאוייב זר. מכיוון שפרעה — אמר צפנת פענח — איננו אדם כאחד מאתנו, כי אם אל, והוא המגלם בגופו את מצרים כולה, ראוי הוא שכל רכושנו יהיה קנין שלו; והוא — בחסדו ובחכמתו יחלק לכל אחד ואחד את מנתו.

סופרנו המדיני מעיר: מסתבר מדבריו אלה של צפנת, כי הרעב לא שימש לו אלא אמתלה לריכוז כל אוצרות הארץ בידי פרעה לשם חלוקתם כרצונו.

הפעולה הראשונה בכיוון זה היתה, כזכור, הטלת המכסה על התבואות. בשנות השובע נתחייב כל בעל אדמה למסור את מרבית יבולו לאסמי התבואה הענקיים אשר הוקמו. גילויי התנגדות מעטים דוכאו על ידי צפנת ביד חזקה.

אבל עדין מצויים היו בידי עשירי מצרים אוצרות־כסף רבים. אותם סבב אוצר פרעה בשנת־הרעב הראשונה. עשירי העם זכו בחלוקה מהתבואה רק תמורת כסף וזהב. כיום אוצרו של פרעה זהה כמעט עם אוצרו של העם המצרי כולו.

אך בזאת לא נסתיים אלא שלב ראשון במפעל־הלאמה זה.

הקיצוניים מתנגדים

לקראת שנת־הרעב השניה הכריז צפנת על הבקר כאמצעי־תשלום ראשי. וכפי שמוסרים עדין לא יאמר די גם בכך.

בין כוהני תבי, המתנגדים לצפנת ומשטרו, הוסצו בימים האחרונים כרוזים המנבאים לעם המצרי שצפנת „העברי" הזה, „ההיקסוסי המחר משי", עתיד לשעבד לפרעה גם חירותם וגם את אדמתם של כל המצריים. לכאורה ישתחררו האכרים־האריסים מעול אדוניהם בעלי האחוזות, אך למעשה יהיו כולם עבדיו של פרעה.

גבר כח המדינה

התנגדות זו אינה באה אלא מצד קבוצה קטנה ביותר של כוהני־תבי הקיצוניים. רובם היו גם ממקורבי בתי אצילים. לעומת זאת קיבלה הכהונה בדרך כלל ברצון רב את המהפכה, מה עוד שצפנת הודיע למפרע על הנחות רבות שתינתנה לכוהנים. מכל מקום הבטיח להם שאדמותיהם לא תולאמנה.

הדבר שהובטח מעל לכל ספק הוא, שריכוז שלטוננו זה — בדרך ריכוזם של הכוחות הכספיים ושל השליטה על המזונות של הארץ — הגביר את כוחה של מצרים כלפי חוץ. מסעי־מלחמה מוצלחים כמו אלה הנערכים עכשו לא היו אפשריים בשלטון הישן.

מכל העולם באים לשבור בר

מצרים — אסם העולם

הרעב שפשט בכל העולם נכנס לשנתו השניה ואין כל הקלה נראית באופק; מתברר יותר ויותר כי מצרים לבדה מסוגלת להציל את האנושות ממות־רעב.

מצרים היא היום ממש גאת־מדבר בתוך ישימון המצוקה, והיא נחונה

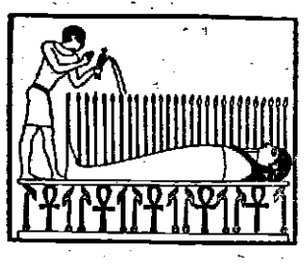

מנופו של אוסירים המת. יעלה יבול

בראיית־הגולד לאגור מיצרכי־מזון במשך התקופה האחרונה, שבה היתה התנובה החקלאית גדולה בהרבה מכפי התצרוכת. היום מגיבה מדיניות גבונה זו את תגובתה למכביר: לא רק בזאת שאסמי מצרים הגם מלאי בר די הצורך להסיר את איום הרעב מעל המצרים, אלא אף זאת שכמויות ניכרות של חיטה נמכרות אל מחוץ־לארץ, והללו מביאות למצרים זרם בלתי פוסק של זהב וכסף.

הממונה על כל מערכת קיצוב המזון במצרים הוא צפנת־פענח, האיש שתזה מראש את הרעב כבר לפני שמונה שנים, ואשר נתמנה אז על־ידי פרעה תותמס לתפקיד רב־המעלה של מושל מצרים ושר המזון והתקלאות.

לפני חודש ימים שלח צפנת־פענח דו"ח סודי לפרעה תותמס, שבו סקר את המצב הכלכלי בכללותו והביא לידיעת המלך את הצעדים שהיה בדעתו לעשות, ואת אלה שכבר נקט, כדי לשכלל את מערכת קיצוב המזון וחלוקתו כפי שפורטה בתוכנית אשר נערכה בהדרכתו, בימי הגאות שהיתה לפני הרעב הנוכחי.

בשבוע שעבר פורסמו כמה קטעים מן הדו"ח הזה. להלן כמה מהנקודות העיקריות והבולטות שבו, ובהן הדגשה מיוחדת על המשמעות הבינלאומית של התוכנית המצרית. כאן נמצא תשובות לשאלות חיוניות כגון:

- כמה זמן יימשך הרעב?
- מהו מלאי המזון שבידי מצרים?
- האם תמשיך מצרים למכור מזון לקונים מחוץ־לארץ, ובאילו מחירים?

מלאי לשבע שנים

אחד האותות המעודדים ביותר בתמונה הקודרת של המצב הכלכלי בעולם היום, הוא בגילוי שנעשה בדו"ח צפנת־פענח, כי מלאי המזון של מצרים יספיק לשבע שנים וכי מצרים תמשיך לקיים את מדיניותה הנוכחית למכור מזון לכל הבא.

„מלאי התבואה שנאגר באסמי מצרים", נאמר בדו"ח, „מחושב לקיים אספקה סדירה בארץ במשך 7 שנות הרעב — כלומר במשך שש שנים נוספות. באותו זמן תמשיך הממשלה המצרית למכור תבואה לקונים מחוץ־לארץ, אף כי ייתכן שבהתאם לצורך תהיה נאלצת לפקח על המחירים ולווסתם כדי למנוע התרוקנות מהירה מדי של המלאי".

בתשובה לשאלה במסיבת עתונאים, מה יעשה אם יימשך הרעב יותר משבע שנים, הצהיר צפנת־פענח בתוקף, כי אפשרות כזו אינה באה בחשבון. „כל אדם", אמר המשנה־למלך, „הנותן דעתו לשאלה זו, אינו אלא מבזבז את זמנו ואת מרצו, וגורם דאגה מיותרת לעצמו ולזולתו. הרעב יימשך שבע שנים — ואף לא יום אחד יותר מזה".

מציינים כי מאחר שצפנת־פענח לא טעה בעת שחזה מראש, לפני שמונה שנים, את תקופת השפע, אין כל סיבה להניח שתתבדה נבואתו הנוכחית בקשר למשך הרעב.

שני שערי חליפין

„בעוד שאזרתי מצרים ימשיכו לשלם את המחירים ששילמו עד כה בעד המזון שהם קונים באסמים הלאומיים, הרי הקונים הבאים מחוץ לארץ יצטרכו לשלם מעתה ואילך מחירים גבוהים הרבה יותר". —

„הנסיון שרכשנו במשך השנה שנסתיימה זה עתה — השנה הראשונה לרעב — מאלץ אותנו", נאמר בדו"ח, „להחמיר במדיניות המכירות שלנו לקונים הזרים על ידי העלאת מחירינו לסוג זה של הקונים. הדרישה הכללית לבר עלתה מעט על זו שצפינו מתחילה. כדי להמשיך ולהתגבר על משבר־המזון הנוכחי, עלינו לצמצם את כמות הבר המוצאת מן האסמים הלאומיים.

מאחר שאין להעלות על הדעת כי תושבי מצרים, אשר תצרוכתם כבר קוצצה עד לקצה גבול האפשרות, יסבלו מצמצום כזה, — הרי הדרך המעשית היחידה היא לצמצם את היצוא שלנו. דבר זה ייעשה באמצעות העלאת המחירים".

מחיר הדגן לזרים הועלה ל־6 דבן (33 שקל) כסף למאה. המצרים ימשיכו לשלם 35 קידט, כמו ששילמו עד כה (10 קידט הם, כידוע, דבן אחד).

מחיר החטה הוא עכשיו 7 דבן (שהם 38,5 שקל) לזרים, או 4 דבן

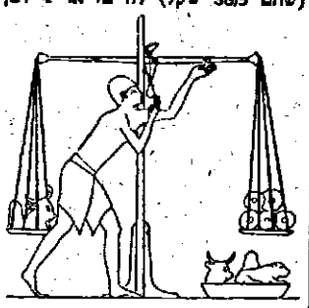

הסף נשקל

למצרים. מחירים אלה עשויים להשתנות ללא הודעה מוקדמת.

אין מתי רעב במצרים

המשנה־למלך הבטיח שוב ושוב כי יש מזון מספיק במצרים כדי צורכי המחיה של כל נפש בשנות המשבר. כן אמר שהוא עיבד תוכנית־מעולה שלפיה ייתן לכל אדם הבא לאסמים כדי מחסורו במזון, ויהא מצבו הכספי אשר יהיה. חלוקת מנות־המזון חינם לנצרכים המוה למחצה יום־יומי בערי מצרים. ההוצאות הגדולות, שהממשלה המצרית נושאת בהן כדי לתכנן ולבצע את תוכנית קיצוב־המזון הענקית הזאת — היא תוכנית צפנת־פענח, — מתכסות על ידי הזהב והכסף מידי אלה אשר ידם משגת לשלם תמורת מזונותיהם.

האסמים חוסנו בפני עכברים ולחות

כדי למנוע בעד לחות הקרקע מלחדור לתוך האסמים, נבנו הללו על גבי במות מעל לשטח האדמה. יתר על כן: הבמות נבנו מחימר מהודק, כאמצעי־הזהירות בפני חולדות ועכברים.

תחנות־פיקוח בגבול

כל שיירה, המבקשת להכנס למצרים, חייבת לעבור דרך תחנת־פיקוח שבגבול, ששם רושמים בקפדנות את הפרטים האישיים על כל אדם מחברי השיירה.

רשימות הבאים כוללות לא רק את שמות הקונים, אלא גם את משלוח ידם, מקום מגוריהם, מטרת הנסיעה, ושמות האב והסבא.

קצין פיקוח הגבולות עורך ביקורת מוקדמת, ברבמקום, של כל רשימה ורשימה, ומחליט אם להניח לחבורה להכנס או לשלחה בחזרה מן הגבול והלאה, אם ניתנת לשיירה רשות להכנס, הרי מכונים אותה לאחד מתחנות־האספקה הרבות שבמצרים, וכמעט בכל מקרה במרחק של לפחות מחצית יום מסע מנקודת משמר הגבול.

בינתיים, בפרקים קצובים, נושאים רצים את רשימות הבאים להנהלת האסמים הלאומיים, ושם מובאים הם לביקורת שניה, על־ידי המשנה־למלך צפנת־פענח. כל הנהל מאורגן באר־מן כזה שאם ירצה המשנה־למלך, מתוך סיבה כלשהי, למנוע את מכירת המזון לכל אדם או חבורה, אז אם ירצה לשנות בכל אופן אחר מן הדרך המקובלת, כי־אז יוכל לעשות זאת על ידי משלוח רץ, נוסע ברכב רתום לסוסים, לאותה תחנת־האספקה אשר אליה נשלח האדם הנדון או החבורה הנדונה.

חדש! חדש! חדש!

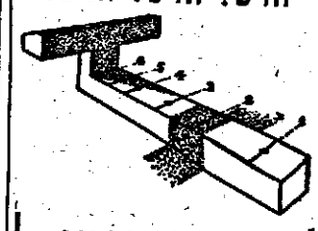

מורה הזמן
על פי השמש והצל
המצאה מצרית
סוכנות ראשית באשקלון

שר האופים פוטר

תבי. אי־סדרים בביצוע הפיקוח על האפיה גרמו לפיטוריו של שר האופים (לשעבר שר המבחים) פו־טי־פר.

פו־טי־פר שימש בתפקיד זה מאז הוצא להורג שר־האופים הקודם על כשלונו להשליט תנאים היגייניים באפייה. מחלות־מעיים קשות נגרמו מתוספות־פסולת שונות שבתוך הקמח.

על יחסים מתוחים בין צפנת־פענח ופו־טי־פר הודיעו זה מכבר. אבל כנראה לא מצא המושל אמתלה מתאימה לפיטורי השר, עד שהגיעה התלונה מאון על הרעלת־קיבה כללית בין כל כוהני המקדש.

רוב מצרים תומך בצפנת

מיעוט קטן מתקיף את מדיניותו

ממש כמו בימי הרוחה במצרים, שאז זיכתה הרפורמה המהפכנית במסים את צפנת פענח בתמיכה מצד השדרות הרחבות של ההמונים העשוקים, ובמיוחד מצד האיכרים הזעירים, — כן גם היום מקדמים רוב האוכלוסים בברכה את המשנה־למלך הצעיר, ורואים בו את מצילת של מצרים.

אולם מדי פעם נשמעים פה ושם דברי ביקורת ומחאה. המתנגדים העיקריים הם, כמובן, העשירים. אין הם שבעי־רצון היום מן המחירים שעליהם לשלם תמורת התבואה שהם קונים, משהיו שבעי־רצון לפני כשנתיים — כאשר היו חייבים במס החלק החמישי על יבולם, לדבריהם, לא היה אותו מס הוגן, כיון שהיה עליהם לשלם עשרה ועשרים מונים לעומת איכרים אחרים, שהיו בעלי אחוזות קטנות יותר.

באותם הימים הם תבעו „מסים שווים". היום דורשים הם שוויון בקניית מזון. במכתב שפורסם לאחרונה בעתון „ידיעות תבי", מתלונן בעל־אחוזה גדול במצרים העליונה כי „מפלים אותו לרעה" כאשר הוא הולך לתחנת־האספקה המקומית שלו לקנות מזון. אילצו אותו, הוא כותב, „לעשות שינויים שונים ומשונים, שלא נשמע כדוגמתם" באחוזתו, לפני שמכרו לו את התבואה שנוקק לה, כדי להחיות את עצמו ואת משפחתו. כן רוגז בעל המכתב על „האלפים המקבלים את מנת־המזון שלהם חינם על ידי שהם מעמידים פני עניים ואביונים". בעל המכתב מסיים בהתקפה נועמת על השלטונות, ובמיוחד על צפנת־פענח, על שהם מפלים לטובה את כוהני־הדת בעלי־האחוזות, הן בשיטת המסים בשנים הקודמות והן במדיניות של מכירת המזון בהווה.

מכתב אחר, שהופיע אף הוא באותו עתון, מותח ביקורת על מדיניות־היצוא של הממשלה. „אנחנו המצרים", כותב בעל המכתב הזה, „מקבלים רק את מנות־המזון התיוניות כדי להתקיים ולא לגוע ברעב, ואילו באותו זמן עצמו מוצאות מן הארץ כמויות־מזון עצומות בכל יום ויום כדי לאפשר זרימה בלתי פוסקת של זהב לאוצרו של פרעה... מה יקרה אם יימשך הרעב ויתרוקנו אסמינו? האם גם אז יניחו לנו למות ברעב כדי שמעט התבואה שתשאר תשמש

„דברי הימים" במצרים?

מוף (מאת סופרנו). — על תכניתו של צפנת פענח להוציא עתון יומי בשם „דברי הימים" בכמה שפות בבת אחת — נטו־צו שמועות בחוגי הסופרים שבלשכתו כאן.

ציי הנסיכה מוכן להפליג

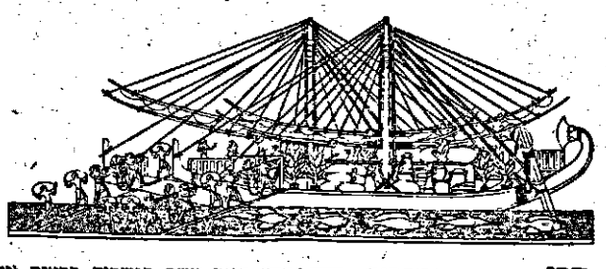

תבי, (מאת סופרנו). — הנסיכה חטשפסות הצעירה עומדת להגשים את אחת מתוכניותיה הדמיוניות ביותר: חמש אניות גדולות, העוגנות באחד הנמלים בים סוף, עומדות מוכנות להפלגה למרחקים.

אי־שם בדרום הרחוק משתרעת

היא תמלוך... פונט.

ארץ פונט אשר תושביה פראים (יש אומרים כי גם אוכלי אדם הם), אך הארץ עצמה הנה עשירה עד מאוד. זהב ושן הפיל ועורות יקרים של חיות־טרף נדירים ביותר הגם בנמצא שם, ומושכים את לבה של הנסיכה.

ואילו בראש וראשונה הרי כוונתה להביא משם מיני מטעים לבשמים. סוחר נועז אחד מארץ רתנו, אשר ביקר בארץ זו, הביא עמו דוגמה של בושם זה, אשר ממש שיכר את הנסיכה. היא החליטה להביא שתי־לים רבים משיחים אלה ולנטות לגדל אותם בארצה, כדי למלא ברית זה את המקדשים שהיא מקימה לאמון־רע.

גם עצים יקרי־ערך, שאין כמותם לא בארץ מצרים, ארץ האבנים, ואף לא בארץ הלבנון ארץ הארזים, מצריים באותה ארץ־פלאים.

מניחים שעם שובו של פרעה תותמוס ממסע־המלחמה שלו לארץ הפרת, תצא הנסיכה הנועזה לדרך המסוכנת בים סוף, דרומה לארץ פונט.

רועים זרים ירעו בדלתה

בהתאם למדיניות המצרית, כפי שהוגדרה בדו"ח של צפנת־פענח, להשתמש בברכת־השפע שבמצרים כדי להציל מרעב חלקים גדולים ככל האפשר מן העולם, הוחלט עתה להרשות לרועים מארצות זרות להביא את מקנם לשם מרעה באזורים מסויימים בצפון מצרים, שהוגדרו והוגבלו בהקפדה.

קו פעולתו של צפנת־פענח היה בהתאם למדיניות המצרית, כפי שהוגדרה בדו"ח של צפנת־פענח, להשתמש בברכת־השפע שבמצרים כדי להציל מרעב חלקים גדולים ככל האפשר מן העולם, הוחלט עתה להרשות לרועים מארצות זרות להביא את מקנם לשם מרעה באזורים מסויימים בצפון מצרים, שהוגדרו והוגבלו בהקפדה.

עד כה לדאוג קודם כל לכך, שצרכי המצרים יבואו על סיפוקם; ואחרי כן לחלק את שארית המנה החודשית בין הקונים הזרים. הכלל העיקרי המנחה היה תמיד: יקרה כל שיקרה, מצרים לא תסבול.

מאחר שאזורים נרחבים של שטחי־מרעה עשירים באזור הדלתה אינם מנוצלים על־ידי רועים מצריים, לא ייפגעו האינטרסים המצריים אם שטחים בלתי־מנוצלים אלה ייממרו באורח זמני לרועי־מקנה מכנען ומנהריגה, אשר רשיון המרעה עשוי להציל אותם ממות בטוח.

פוטי־פרע כהן און:

יסתמו פיות אנטי־שמיים!

און, (סוכנות־הידיעות הפרעונית). — מצרים ניצלה מסכנה גדולה — הודיע הכהן הגדול של רע אל השמש, בנאומו היום במקדש רע, למאות הכוהנים ולכל המורים והתלמידים של בית הספר הגבוה באון. בין היתר אמר:

זה שנים שכוהני העיר תבי מסרתים בסתר ובגלוי נגד המשנה־למלך, צפנת פענח — יהי האל רע עמו ויחי לנצח. — בטענת הבל שצפנת פענח הוא ממוצא עברי, ומכאן מבני שם, ניסו כוהני תבי להבאיש את ריחו של האיש אשר הציל את מצרים מקלון מוות ברעב, אפשר להבין ללבותיהם של כוהני תבי וחרטומיה אשר לא הצליחו לפתור לא את חלומות פרעה — חיים, עושר, בריאות לו — ולא את הבעיות הכלכליות של מצרים. אבל אין זו עדין סיבה מספקת לעורר את שנאת בני מצרים, בני חם נגד כל בני שם באשר הם בני שם. ובאשר הם שלטו לפני חצי יובל שנים יחד עם ההיקסוסים בארצנו.

עתה בא המעשה הגדול אשר עשה צפנת פענח והוכיח לעיני כל שמושל זה, אף כי ממוצא עברי הוא דואג לבטחונה של מולדתנו יותר מכוהני־תבי הרדומים. ואין הוא נרתע לאסור אף בנים של אחת המשפחות העבריות המכובדות ביו־

„העברים אשמים ברעב!"

כותב העתון האנטישמי „חם"

תבי, (מיוחד ל„דברי הימים") — הירתון של כוהני אמון־רע, „חם", הידוע בקיצוניותו, פירסם מאמר בלי התימה ובו מואשמים העברים במכת הרעב שבאה על ארץ מצרים.

אמנם אין העתון מעיז להגיד זאת בגלוי, אך בין השורות נרמז שצפנת פענח — שעברי הוא ואין איש יודע בדיוק לאיזה אל הוא מקריב, כי איש לא ראהו עוד במקדש מצרי — הוא הוא אשר בקסמיו הביא את הרעב על מצרים כדי שיוכל להשתלט על הארץ כ„מושיעה".

המאמר עורר רוגז רב, שכן כל עם הארץ מכיר תודה לצפנת פענח ומשבח את חכמתו ותוכניתו הכלכלית, אשר הצילה את עם מצרים מחרפת רעב.

יש אומרים שמאחורי העתון הזה המתקיף בלי חשך את כל בני שם, עומדים אצילי מצרים, אשר נושלו מאחוזותיהם על ידי המשטר החדש, שכמהו כהלל־אמה מלאה של האדמות והרכוש.

כאן תמהים על כך, שפרסום המאמר לא נאסר, שכן פוגע הוא בכבודו ובנסיונותיו של אדם האהוב על פרעה.

תר, באם הוברר שהם מרגלים לטובת אויב מצרים.

אכן לא טוב הוא בעיני אלהינו רע להטיל אשמות שוא ושנאת שוא. כל אשר חי במצרים, והוא נאמן לרע אל השמש הברוכה שלנו, אחינו הוא. ומלכנו הגדול הורוס־קה־נכט, מרי־מאאת, למותי קה־אמ־נסרט־אא־פתי, הורנוב, נפר־רנ־פוס, סנק־אבו, סותרביתי, אא־כפר־קא־רע, שרה תותמוס — חיים, עושר, בריאות לו — לא ישים לב לכוהני התושך של תבי הרוצים לסכסך.

פרעה תותמוס יחי לנצח, ומשבר־עגו ומושיענו, יד ימינו של פרעה, צפנת פענח, יחי לעולם!"

נאומו זה של פוטי־פרע כהן און נחשב כאן כחריף ביותר. רואים בו ביטוי להתחרות הגורלית והולכת בין מרכז המדע והאמונה העתיק באון ובין תבי שהיתה לעיר בירה ולגדולה בערים מאז התחיה הלאומית שעם גירוש ההיקסוס ועלית השושלת השמונה־עשרה לשלטון.

אסנת אשת צפנת

כאן מזכירים גם שפוטי־פרע הוא תותנו של צפנת־פענח אשר נשא את אסנת בת הכהן לאשה.

צאצאי ישמעאל מסיתים:

בני ישראל — אויבי מצרים!

אוואריס (חוילה), כ' בניסן (שרותי־המודיעין הישמעאליים). — האשמה כללית על שבט „בני ישראל", שהם אויביה המושבעים של מצרים, הובאה היום על־ידי ראש שבט ישמעאלי.

לאחר שנודע על מאסר בני יעקב, פירסם ראש השבט הישמעאלי הזה, משק בן קדר בן ישמעאל, גילוי־דעת שבו נאמר:

סוף סוף נוכחו שליטי מצרים לדעת מיהו אותו שבט עברי המתיחס על יצחק בן אברהם. היום ברור הדבר שאנו סועדים אותו עשרות בשנים: שבט זה של עברים הקרוים היום בני ישראל על שם יעקב הוא ישראל, הוא אוייב מצרים.

גילוי ראשון של שנאה זו היה בגירוש האכזרי אשר גורשה הגר המצרית אמו של סבי ישמעאל, על ידי אברהם ושרי, כדי להוריש את כל הזכויות ליצחק.

עתה נכראה שבני־בניו של יצחק ובניו של יעקב גוזל־הבכורה אינם מסתפקים עוד בגירוש בני עשו ובני ישמעאל מארץ כנען: עיניהם גם לשלטון על ארץ מצרים.

אנו בני ישמעאל, שמצד האם מצרים אנו, מביעים בזאת את נאמנותנו לשושלת תבי המפוארת, וניתן יד לסיכול כל מזימות העברים מבני יעקב. יחי צפנת פענח!

שנאה מסורתית

סופרנו מוסיף:

שבט ישמעאל מורכב משתי עשרה משפחות של שנים־עשר בני ישמעאל בן אברהם העברי. קדר אביו של משק הוא הבן השני. בן הבכור של ישמעאל היה נביות, שבא ביחסי חיתון עם עשו בן יצחק.

שבט ישמעאל שוכן בחבל המדברי אשר צפונית־מזרחית למצרים, החל מחוילה היא אוואריס ועד לגבול הר שעיר, שהיא נחלת בני עשו. מדבר זה ידוע גם בשם מדבר שור. שבט זה נדחה מהארץ לאחר הולדתו של יצחק. הוא נוטר, כמובן, טינה לבית יצחק. מכאן גם בריתו עם בית עשו. מזמן לזמן פורצות גם תגרות בין שני שבטים אלה, אך מדי פעם כשהמדובר הוא בבית יעקב מתאחדים שני הריבים. עתה כפי שאנו רואים מנסה שבט ישמעאל להסית גם את מצרים נגד בית יעקב.

בשאתה יורד מצרימה
הסתפר
אצל האחים המצרים
סס־רע
בעזה

הוצאת אהרן רוט ת.ד. 8022 ירושלים